

Persones adultes – 1r premi prosa
Autor: Josep M. Carbonell Espinosa

ROGATIVES

Tot i que els núvols sobre els turons semblen un presagi de pluja, segur que avui tampoc hi plourà a la Vall de l'Ort. La terra, acolorida d'un groc vermellós desitjosa d'aigua, tan sols concedeix aquell traç verd quasi insolent, que assenyala el torrent que baixa, enguany amb gasiveria, des del Pic del Corb. Els arbres, de minses fulles pansides, semblen mirar també cap a amunt delerosos d'un xàfec perdut.

Ni els més vells de la contrada recorden un estiu tan sec. Des de la festa a mitjans de maig, ja no hi ha caigut ni una gota, en tota la vall. La primavera ja ha sigut molt poc plujosa. No prou perquè els sembrats germinessin degudament. I això ja dura massa. Anys de secada, convertint en misèria la vida dels pocs habitants de la vall. El bestiar se'n ressent per la manca d'herba.

Quan a la missa del sant, tothom hi ha assistit i oït al sermó que cal que cuidin les ànimes, el *Guineu* –tota la seva vida ha sigut el *Guineu*, un habitual de la tasca del poble de qui ja ningú es recorda del seu nom– ha dit en veu alta: «on són les nostres ànimes?» ningú no ha contestat. Hi estan avesats. Ell és així. Malcarat, més curt que la cua d'un conill, borni de fer por. Males llengües diuen que per un cop de roc de fona d'un marit. El poc vi que es treu de la seva vinya, no li dura gaire. Un habitual de la tasca del vell Quelot, on paga de tant en tant amb una gallina. Sempre amb el gaiato, que tant li serveix per abatre com per no ser abatut per la pítima.

Al poble, tan sols hi malviuen una dotzena de cases. L'abandonament progressiu és evident en els habitatges buits, ròncs, sense portes. Teulades mig afonades. Horts i camps deixats, de terra endurida.

Els vilatans s'estan quedant sense vida. Es limiten a respirar.

La situació és realment crítica. Els camps secs i els camins polsosos.

—Un càstig del sant!

Això remuguen a les vuit del matí, a la petita església parroquial, les quatre velletes missaires que encara queden.

Tan sols elles per fer els honors i encomanar-se al Patró. L'empobriment ha inserit la malfiança als vilatans. Al migdia, tot i que del campanar els hi arriba el toc de l'Angelus, ja no aturen el treball. De què serviria?

En acabada la missa, Mossèn Anton dirigeix a *nostramo* unes rogatives per a obtenir el benefici de la pluja. Bé, de fet va alternant: al *nostramo* i a la seva mare que potser n'hi farà més cas.

Ja a les quatre setmanes que no pluvia —els pagesos estaven nerviosos— havia organitzat una anada fins a l'ermita de la Mare de Déu del Puig als defores del poble, per portar la marededéu en processó fins a l'església parroquial. Donant, però, una petita volta pels camps més propers, perquè la Verge veiés l'estat en què es trobaven.

A la processó varen acompanyar el rector una bona colla de feligresos; quasi tots. No anar-hi hauria pogut portar malaureja per la seva terra i per als seus. No eren prou creients per pensar en els beneficis del cel, però sí temorosos dels infortunis que podrien caure sobre ells i les seves terres. No calia temptar les autoritats celestials.

La petita estatueta no tornarà al Puig fins que no ploqui. I ja fa tres mesos que no ho fa.

Cada dia, doncs, es faran les rogatives. El mossèn obre aquell llibre de l'Antic Testament, que de tan antic, ben bé podria ser l'original, aguanta com pot les pàgines mal engiponades per l'ús —caigudes i tornades a col·locar, estan una mica desordenades, però, una, el senyor rector sap quina és: hi té una ploma de colom com a punt, i comença llegir amb una alternança de la intensitat de la veu: apuja el to a la seva conveniència. Sobretot, quan es poden anunciar càstigs divins, de tant que l'eleva fins i tot es posa vermell. Dona un bon cop a la fusta de la trona provocant un ensurt a les ja prou esporuguides iaiones.

—Quan es barrin els cels i no hi hagi pluja, per haver pecat contra tu, si pregunen en aquest indret, lloen el teu nom, i es converteixen dels seus pecats, perquè els heu humiliat; escolta'ls des del cel, perdona el pecat dels teus servents i del teu poble d'Israel, quan els hauràs assenyalat el bon camí, pel qual hauran de caminar, i fes caure la pluja damunt la teva terra, que donares en heretatge al teu poble.

Quan el país pateixi fam o hi hagi pesta...—aquí l'elevat so ja ressona per l'absis, projectat a les absidioles, envoltant les assistents al suplicatori.

Arribat a aquest punt, les velletes es persignen tres vegades, amb un murmur sorollós que fa aturar el mossèn, clavant-los una mirada que si no estaven prou atemorides pel que ha llegit, a partir d'aquest moment comencen a tremolar.

...quan el país pateixi fam o hi hagi pesta, rovell o neula, llagost i pregadéu; quan el seu enemic l'assetgi en alguna de les seves portes; quan hi hagi qualsevol plaga o malaltia, escolta tota pregària, tota súplica...

Quan surten de l'església, esperitades, un esclai els fa xisclar quan se'ls apareix del cantó, el *Guineu* brandant el gaiato:

—Velles missaires rosegaltars, bruixotes, escarabats de sagristia! A veure si foteu ploure, d'una puta vegada, culs d'església!

El tremolor no els passa fins que no arriben cada una a casa seva, encara amb el mocador negre al cap.

Tanquen la porta amb pany i forrellat tot persignant-se una vegada i una altra, però ara, davant l'estampa del Sagrat Cor clavada a la fusta per la part de dins.

—Jesús, Maria i Josep!

Un cop assossegades, esmorzen, si hi ha sobres del sopar.

La Carmeta, la més afortunada, que encara li queda rosta de l'última matança a casa del seu fill, en talla un tros petit –ha de durar– i el passa per la paella, amb la brasa del vespre abans. Al mateix estri hi posa per sucar, un crostó de pa sec que no suca.

Resen i resen. Però no plou. Sant Isidre deu estar molt enfadat.

La Carmeta ordeix un pla. Crida les tres companyes a casa seva. Donaran un bon ensurt al *Guineu*. No pot ser que sempre que surten de missa les espanti d'aquella manera.

De nou, de bon matí, després de les rogatives, armades amb una llarga escombra cadascuna caminen a l'espera de la trobada amb aquell dimoni. Quan amb tota la mala intenció aquell mal esperit surt del cantó, les quatre iaiones convertides en guerreres, branden les armes cridant ben fort:

—Guineu, Guineu! A l'infern anireu! Guineu, guineu...—xisclen ben fort empaitant-lo.

De tant córrer per aquells carrers mal enllosats, la Carmeta ensopega, i amb un *aidéumeujesús* topa de cap a la pica de pedra de la font de la plaça. Ja no s'aixeca.

Un llarg seguici acompanya la despulla de la més anciana de la Vall de l'Ort. Mossèn Anton, per fer més solemne el comiat, puja dalt el púlpit. Inicia la prèdica, quan una llum encegadora sembla encendre l'esglésiola i la seva veu potent queda ofegada per un tro ensordidor que fa tremolar les parets.

Un diluvi. No poden sortir de l'església en tot el dia. Pels carrers, convertits en torrents, baixen tota mena d'andròmines que l'aigua troba al seu pas.

Una veu s'allunya aigua avall:

—Males bruixes! Baves de gripau! Polloses missaaaaaires!

Demà al matí, el senyor rector ja no caldrà que resi les rogatives.